ORESTE CALLEJA
IĠSMAIHIRSA
fantasmagorija allegorika mill-COMMEDIA DELL'ARTE
A www.orestecalleja.com publication

IĠSMAIĦIRSA

Ħin bla waqt fantasmagoriku

mill-Commedia dell'Arte.

Att Uniku ta'

ORESTE CALLEJA

IĠSMAIĦIRSA nħadem għall-ewwel darba fit-Teatru tal-Università, il-Belt fis-serata **XSENURU 4** mtella' mill-MOVIMENT QAWMIEN LETTERARJU nhar is-27 ta' Marzu, l97l b'dawn l-atturi:

ARLEKKINU	Alfred Spiteri
COLOMBINA	Ninette Miċallef
KAPTAN SPAVENTA	Corinne Tonna
SOR PANTALONE	Toni Demicoli
PIERROT	Charles Stroud
PUĊINELLA	Ritċhie Vella
SPETTATUR	Dione Borg

Produzzjoni:

MARIO AZZOPARDI – LINO FARRUGIA

IĠSMAIĦIRSA

Daqq ta' mużika ta' xi żewġ sekli ilu – mużika li tħaxwex u żżarżar donnha minn xi diska antika.

Is-siparju huwa miftuħ.

Il-palk jinsab f'nofs dalma, ma tafx hux jisbaħ jew jidlam.

F'nofsu hemm l-iskeletru tal-karru tal-kummidjanti – karru tqil iżda msewwes, l-għata tad-drapp immermerra u mċarrta, il-fus tar-roti miskur hekk li l-karru jinsab mitluq fuq ġenb. Fuqu hemm mgħobbi l-armar ta' teatru, purtieri u bċejjeċ ta' xenarji, waqt li mxerrdin madwar il-karru hemm il-munzelli tal-kostumi, fosthom Pierrot, Arlekkinu, Colombina, Pulċinella u l-Kaptan Spaventa. Fuq is-saldatur tal-kuċċier hemm bilqiegħda Brighella, nofsu rieqed.

Nota: Fost il-kostumi fil-fatt ikun hemm l-atturi vera li se jaħdmu l-partijiet ta' PIERROT, ARLEKKINU, COLOMBINA, PULĊINELLA u L-KAPTAN SPAVENTA. Brighella biss m 'hemmx għalfejn li jkun attar u floku jista' jintuża fantoċċ.

Minn ftit qabel ma jibda d-dramm id-dwal jibdew jogħlew xi ftit, kull tant ħin jagħtu l-impressjoni li se jibda xi ħaġa, imma dlonk jerggħu jitbaxxew.

L-ISPETTATUR jinsab bilqiegħda bla ma jitħarrek fuq munzell kostumi, iħares dritt quddiemu lejn il-karru. Huwa żagħżugħ kemmxejn twil u rqajjaq u liebes flokk iswed, qmis bajda u ċoff.

Tieqaf il-mużika.

Pawsa.

Id-dawl issa tbaxxa sew u m'hemm xejn li jtik x'taħseb li se jerġa' jitqawwa xi darba.

SPETTATUR *(iqum – dejjem iħares fiss quddiemu):* Hawn m'hawn ħadd? *(Pawsa. Idur bil-mod iħares lejn il-platea.)* Hawn m'hawn ħadd. Hawn – hawn daħku bina. Fejn hu dak li ħajruna bih? Dan – DAN ĊIMITERJU! Ċimiterju... Qed ngħidlilkom, QARRQU BINA! Dan... ċimiterju...

Jersaq lejn il-karru.

Joħroġ torċa elettrika minn ħobbu u jixgħelha fuq l-imbarazz. Iqalleb fosthom għal ftit bla ħajra, mbagħad jitlaq kollox u jfarfar idejh mill-għabra.

SPETTATUR: Għalhekk mela? Tridux tħalluna...

L-ISPETTAUR jibda miexi biex jinżel mill-palk.

SPETTATUR: ...Ħalluna! L-ewwel qabda għaġeb u jpinġulek kollox ġenna tal-art, imbagħad tiġi u xi ssib? Issib.. Issib!...U ħalluna!

Huwa u miexi L-ISPETTATUR jitfixkel fuq dak li jidher li hu munzell kostumi.

PANTALONE *(nofsu moħbi fil-kostumi):* Ah; ajma jaħasra! *(Iqum bi tbatija jokrob u jitmattar.)*

SPETTATUR: Min int? X'int tagħmel hemm?

PANTALONE: Aj, kif jien imfarrak. Kemm ixxalat bija l-kamla ħej. X'ħin hu? *(Jokrob)* Se nerġgħu nibdew?

SPETTATUR: Tistaqsi lili? Jien sejjer hekk jew hekk.

PANTALONE jaħbi wiċċu mid-dawl tat-torċa elettrika li L-ISPETTATUR jixgħel fuqu.

PANTALONE: Neħħi dak id-dawl, ħabib.

L-ISPETTATUR jobdi.

PULĊINELLA: Niżżik ħajr, ibni. *(Itella' idu ma' wiċċu – jinħasad.)* Fejn hi? *(Imwerwer ifittex fl-art madwaru.)* Fejn hi? Min ħadhieli? Hawn trid tkun! Id-dawl – ressaq id-dawl, ħabib! Għini nsibha – għini f ġieħ is-sema, ħabib!

SPETTATUR *(jixgħel id-dawl fuqu):* X'inti tfittex?

PANTALONE *(dejjem jahbi wiċċu mid-dawl):* Tixgħelx fuqi – fl-art! Fejn hi?!

SPETTATUR *(jitbaxxa u jiġbor maskra mill-art):* Din?

PANTALONE: Dik! Dik! Niżżik ħajr – niżżik-ħajr, ibni! *(Jilbisha. Idawwar rasu ferħan minn naħa għal oħra. Ifaqqa' daħka – daħka belhana ta' xiħ.)* Il-bastun issa. Il-bastun fejn hu? Iċċaqlaq ftit int!

SPETTATUR: Jien?

PANTALONE: ...Ara ssibux! Qisek mitruħ; iċċaqlaq!

SPETTATUR *(jiġbor bastun minn fost l-imbarazz li hemm fl-art.):* Dan?

PANTALONE: Dak eh, mela! Ġib 'l hawn; ġib.

SPETTATUR: Hawn. Imma isma' ftit int!...

PANTALONE: U ġib 'l hawn! (*Jieħu l-bastun u jimxi bi tbatija, milwi tnejn.)* Ah, ajma dahri, kif inħossu qed jinqasam jaħasra. Il-kliewi: ah! – ix-xjatka u r-rewmattiżmu jaħasra: Aj, aj, ajj! Imsejken Pantalon, min jagħtik daqqa t'id fis-siegħa tal-bżonn ja xwejjah imsejken? Fejn huma s-Sammaritana t-tajba? Fejn? *(Jokrob. L-ISPETTATUR jersaq biex jipprova jgħinu.)* Aaa! Ersaq 'l hemm! Assala! *(Jinġibed lura u jfajjarlu bil-bastun.)* Ajjut! Ajjut! Ser jisirquni jaħasra! Ħallelin! Qattelin! Assassini l-intom! Ajjut! *(Iross borza ta' flus ma' ħżiemu)* Ħallelin. Lanqas ta' msejken xwejjaħ bla saħħa m'għandkom ħniena! Assassini bla ruħ!

SPETTATUR *(jogħrok id-daqqiet li qala'):* Radd il-ħajr dan! *(Jagħmel biex jitlaq.)*

PANTALONE: Viljakki – bla ruħ... *(jintebaħ li L-ISPETTATUR sejjer.)* Hemm int – fejn taħseb li sejjer?! Issa ma tistax tmur.

SPETTATUR: Eh le? X'hawn li jżommni hawn?

PANTALONE: Hawn il-kummiedja – dak li hawn! Mhux għalhekk ġejt int?

SPETTATUR: Hekk kont hsibt. Ridt xi ħaġa interessanti – xi ħaġa li tfisser xi ħaġa – xi ħaġa ħajja!.. Għax qaluli, "Mur hemm," jiġifieri hawn, infittex lilkom – qaluli, "Mur, tara kif issib dak li qed tfittex. Kummiedja," qaluli.

PANTALONE: Eh, il-kummiedja!

SPETTATUR: ...Qaluli, "Biss, xi ħaġa mhux tas-soltu – xi ħaġa ħajja." U ġejt hawn jien, kollni ħerqan. U xi nsib? Dak il-karru skeletru, dad-dlam u dal-maskri grottestki – dan iċ-ċimiterju! X'ħajja ħajja! Xi tridni nibqa' nagħmel hawn?

PANTALONE: Le stenna – stenna, ibni. Int l-ispettatur tagħna għal-lejla mela? Agħdirni. Int mhux bħal tas-soltu – iva, qed nara issa – int le, mhux bħal tas-soltu. Ibqa' hawn. Għalik – għalik nagħmlu rappreżentazzjoni speċjali!

SPETTATUR: 'Ġa rajt kemm-il waħda. Dort kullimkien. Imkien ma sibt li ridt.

PANTALONE: Imma aħna – tara kif aħna ma niddiżżappuntawkx ukoll! Issa tara!

SPETTATUR: Nara? Hawn? Hawn ma naħsibx li hawn... Agħdirni.

PANTALONE *(iżommu):* Stenna hawn qed ngħidlek! *(B'anqas herra.)* Agħdirni. Mhux għax inkun rrid... It-ton tiegħi, għemili, mhux ħtija tiegħi; hekk jien magħmul. Imma tassew irridek – nixtieqek – tibqa'. Tmurx għalissa.

SPETTATUR: Ma naħsibx li nista' ndum wisq...

PANTALONE: Iva f'ġieħ kemm hemm, oqgħod sakemm tista', tajba din! Kelma ta' Pantalon, imma int rasek iebsa tassew!

SPETTATUR *(jipprova jinteressa ruħu):* Min għedt li int?

PANTALONE: Min? Jien?

SPETTATUR: Iva; ma nafx x'isem għedt issa.

PANTALONE: Ah, jien iva! *(Idur lejn il-platea, jintroduċi ruħu.)* Jien Sor Pantalone dei Bisognosi, nobbli u merkant ta' V'nezja, biex inservikom! Nagħmlulha ċara, jien ma nservi lil ħadd, imma hekk imorru l-affarijiet, u ħadd ma jista' jgħid li Sor Pantalon ma jafx kif imorru l-affarijiet – u kif jiġu wkoll – speċjalment kif jiġu. *(Iċekċek il-borza bil-flus.)* Aktar ma jiġu aħjar – anqas ma jmorru bil-wisq aħjar.

SPETTATUR: Ah, dak il-karattru li trid taħdem – il-maskra tiegħek. Imma int min int?

PANTALONE: Eh? Qed ngħidlek; Sor Pantalon dei Bisognosi jien...

SPETTATUR: Iva naf! Dik il-parti tiegħek fil-kummiedja. Imma fis-sewwa min int int tassew?

PANTALONE: Pantalone – le?..

SPETTATUR: ...Le!

PANTALONE: Le?

SPETTATUR: Lee!!

PANTALONE: Le mela.

SPETTATUR: Dik il-maskra tiegħek! Qed tifhem? Mhux fil-ħajja – fil-ħajja int differenti!...

PANTALONE: Ah, jiġifieri... trid tgħid?...

SPETTATUR: Eh, qed tifhem? Int – int tassew, min int?

PANTALONE: Aaah! Qed nifhem! Jien.. *(Indeċiż)* Jien... Sor Pantalone dei Bisognosi, merkant u...

SPETTATUR : *(jgħaddas rasu bejn idejh – jaqta' jiesu.)*

PANTALONE: ...Nobbli ta' V'nezja. Imma mhux hekk?

SPETTATUR: Ma jimpurtax. Ma jimpurtax ara.

PANTALONE: Agħdirni. Nixtieq naf ngħinek. *(Pawsa.)* Int imma – min int inf!

SPETTATUR: Jien – ma jimpurtax min jien jien. Jew aħjar, għalik ma jistax jimporta. Għalija jimporta wisq biex ngħidlek. Jien spettatur – għalik biżżejjed.

PANTALONE: La qed tgħid int. Imma min jaf kieku nibdew!...

SPETTATUR *(fuq kliemu):* Għajjien wisq. Għajjien. Dal-pajjiż mhux kbir wisq. M'ilix f'dawn l-inħawi wisq lanqas – bilkemm ilħaqt tliet staġuni. Ma tlift ebda rappreżentazzjoni, f'ebda teatru. U safrattant diġà ħlejt ruħi. Rajt kull ma kien hemm x'tara; mort kull fejn kien hemm immur. Għejejt malajr wisq... .Imma mhux minn dejjem kien hekk! Niftakar kien hemm żmien! – xi darba, ma niftakarx sewwa meta, imma kien hemm... xi darba... żmien. Kien hemm – naħseb.

PANTALONE: Bla dubju. Irid ikun hemm żmien – xi żmien – meta. Imma taqtax qalbek! Issa la nibdew l-ispettaklu aħna – issa tara kif malajr tiġi f tiegħek!

SPETTATUR: Jalla. Din naħseb li l-aħħar tama tiegħi li nsib xi ħaġa biex inderri. Għax qaluli wkoll, "Jeħtieġ idderri. Li għandek qalbek dgħajfa mhix skuża biżżejjed biex ma tagħmel xejn. Mur xi mkien – interessa ruħek u qum ftit fuq tiegħek." U jien ippruvajt kieku; mhux ħtija tiegħi li ma sibt xejn li jqanqalni – xejn li jimpenjani b'ruħi u gismi!

PANTALONE: Tinkwieta xejn! Aħna issa nqajmu 'l dawn – *(juri lejn il-kummidjanti fl-art)* – u meta jistenbħu lkoll imbagħad – ħalli f'idejna mbagħad! Ħalli f'idejna! Nibdew! *(Jersaq lejn ARLEKKINU.)* Tarah 'il dan? Ftit ieħor u ma zżommux wieqaf b'mazzra!

ARLEKKINU, dahru mal-karru u nofsu moħbi minn kostumi oħrajn, huwa l-uniku fost il-kummidjanti li jinsab fuq saqajh, għalkemm huwa milwi tnejn minn qaddu, b'rasu u idejh imdendlin 'l isfel.

PANTALONE *(ifarfarlu t-trab minn fuqu):* Ej, stenbaħ Arlekkinu – qum. *(Lill-ISPETTATUR)* Sur Spettatur, dan Arlekkinu. Arlekkinu, dan hu s-Sur Spettatur. *(Ebda tweġiba.)* Ej, stenbaħ, Arlekkinu!

PANTALONE jipprova jwaqqfu dritt – ħsejjes ta' żaqżiq idarras.

Għal waqt wieħed ARLEKKINU jieqaf dritt...

PANTALONE: Hekk!..

ARLEKKINU jerġa' jintelaq kif kien.

PANTALONE: Santa pazenzja! Kull darba ssir aktar iebsa biex tqajjimhom, ja qabda għażżenin! *(Jipprova bil-ħlewwa.)* U isa, Arlekkinu. Arlekkinu? Arlekkinuzzu – Arlekkinuzzu - uzzu-uzzu - uzzu?... Għidli li stenbaht, Arlekkinu ta' qalbi!

ARLEKKINU jxengel rasu, "Le!"

PANTALONE *(jitlef sabru – ifajjarlu bil-bastun):* Ja bugħażż, għazzien, skansafaċendi! Qum jew indewwaqlek dan! Arlekkinu tax-xjaten, qed ngħidlek qum!

ARLEKKINU joqmos tnejn 'il bogħod minn PANTALONE u jieqaf dritt.

ARLEKKINU: Qomt! Qomt u għandi l-zuħ! Għandi l-għats! Tini niekol – tini nisrob! Kemm hu bard! Għejejt rieqed! Zibli sizzu. Fejn se npozzi! Għejejt – ħalluni norqod – se norqod – irqadt*! (Itella' idejh ma ħaddejh, tabirruħu rieqed.)* Bonzwa għalikom!

PANTALONE *(iħaddem il-bastun):* Torqodx, Arlekkin!

ARLEKKINU *(joqmos imma jibqa' tabirruħu rieqed):* Għandi l-zuh! Bil-għats! Jien rieqed.

PANTALONE: Qum! Min jorqod ma jaqbadx hut!

ARLEKKINU: Arlekkinu mhus sajjied! Jorqod mela!

PANTALONE: Eh iva, mela hu din – u din – u din! *(Jagħtih bla ħniena.)*

ARLEKKINU *(iqum malajr):* Is-sjafek! Jekk rieqed mhus suppost ħassejthom id-daqqiet – mhus sew ta! Lanqas l-irqad ma tista' tafda!

PANTALONE: Qajjem lill-oħrajn issa, ħaffef. Colombina, Brighella u l-Kaptan – qajjimhom ilkoll! Hawn das-Sinjur Spettatur qed jistenna lilna; ġie għalina apposta.

ARLEKKINU: Min? *(Iħares minn taħt il-għajn lejn L-ISPETTATUR.)* Dan? Dan għandna għal-lejla?

PANTALONE: Dak! U m'għandux ħin x'jaħli. Mur qajjimhom.

ARLEKKINU *(idur ma' L-ISPETTATUR, ixammem miegħu):* Imma... dan biss? Dan – dan mhus biżżejjed! U kemm hu rqiq ukoll!

PANTALONE: X'jiġifieri? Mela dak xi aringa biex nikluha!? Toffendih hekk lis-sinjur, imissek tisthi!

SPETTATUR *(iżommlu l-bastun):* Le, ma ġara xejn – ma ħadtx għalija tibzax. Imma kieku taħsbu biex tibdew il-kummiedja?...

PANTALONE: Għandek raġun! Arana bdejna senzaltru! Isa, Arlekkinu – titnikkirx aktar. Jeħtieġ nibdew issa stess!

ARLEKKINU: Nibdew – kelma għedt kieku! Ma rridu sejn biex nibdew; ħallu f idejja. *(Jersaq f'nofs il-palk; ikellem il-platea)* Sinjuri – sinjuri rġiel u sinjuri nisa – sinjuri kbar u sinjuri zgħar – u zkejknin ukoll! – Il-Kummiedja bdiet! Taraw, Sinjuri, sejrin, seni ta' mħabba ħlewwa ta' qalb; tisimgħu zrajjiet ta' għerf u qlubija bla qies! – zfin inkantevoli u meraviljus jgħassaq l-għajnejn! U tidħku... Uuu kemm se tidħku! Tidħku biz-zajt u l-ħmerijiet li Arlekkinu u sħabu biss jafu jagħtukom! Iva, Sinjuri – il-kummiedja bdiet!

Iċapċap lilu nnifsu – jagħmel inkin lejn il-platea u jibqa' milwi tnejn, rasu 'l isfel bla ma jiċċaqlaq.

Pawsa.

SPETTATUR: X'qed tistennew?

PANTALONE: Kompli, Arlekkin!

ARLEKKINU *(għadu rasu 'l isfel):* Ma nistas!

SPETTATUR: Imma din marda tagħkom! Dejjem se tibdew u qatt ma jiġri xejn! Komplu!

ARLEKKINU *(jieqaf dritt):* Iss, mela tort tagħna? Biex nibdew il-kummiedja jeħtież

il-bakketta mażika!

SPETTATUR: Bakketta mazika! *(Bi tmashir)* Ma teżisti ebda bakketta mażika!

PANTALONE: Imma għandu raġun Arlekkinu, Sur Spettatur. Biex nibdew il-Kummiedja dejjem kienu jiġu s-sħaħar u l-allat...

SPETTATUR *(bħal qabel):* Is-sħaħar u l-allat!...

ARLEKKINU: ...Mela! Iz-zhahar u l-allat u jagħtuna l-bakketta mażika! Imbagħad tibda l-Kummiedja!

SPETTATUR: Ma se jiġu ebda sħaħar – ma se jkun hawn ebda allat. U ebda bakketta maġika. *(Kiebi)* Ma se jkun hawn ebda kummiedja – lanqas il-lejla.

ARLEKKINU: Min jaf kieku nfittsu si haza nużawha flok bakketta mazika?!

PANTALONE: Infittxu? Imma fejn – fejn? *(Iħares madwaru – ifittex.)*

ARLEKKINU: Infittsu! Infittsu u nsibu; si ħaża jrid ikun hawn. *(Lill-ISPETTATUR)* Fittes magħna, sieħed!

SPETTATUR: Infittex fejn? Imbagħad f'dad-dlam – ma tara xejn.

ARLEKKINU: Forsi għajnejk m'għadhoms li kienu – mhus bilfors jahti d-dlam miskin, ma taħsibs?

L-ISPETTATUR jibqa' ma jitħarrikx.

ARLEKKINUjfittex madwaru – jispiċċa jteftef ukoll ma' ħwejjeg L-ISPETTATUR.

ARLEKKINU *(isiblu t-torċa fi ħżiemu):* Di' s'inhi?

SPETTATUR: Dik torċa. Tawhieli jien u dieħel...

PANTALONE: Il-bakketta maġika! Hemm hi! Ġabhielna s-Sinjur u ma ntbaħniex, Arlekkin!

SPETTATUR: Mhux ġibtha – tawhieli.

PANTALONE: L-aqwa li qiegħda hawn! *(Joħroġ idejh biex jeħodhielu.)*

SPETTATUR: Imma – għandkom bżonnha?...

PANTALONE: U ngħid! Essenzjali!

ARLEKKINU: Sensjalissima!

SPETTATUR: Ma nistax inżommha jien? M'għandkomx dawl hawn? Ftit ilu kien hawn...

PANTALONE: Hawn mela le – tibżax! Dalwaqt jixgħelu kullimkien...

SPETTATUR: Imma kemm idumu? U joqogħdu jinxtegħlu u jintfew il-ħin kollu kif għamlu l-ewwel?...

PANTALONE: U le, le. Issa tara. Ġib.

Jieħu t-torċa. Jixgħelha madwaru ferħan se jtir.

PANTALONE: Il-bakketta magika, Arlekkin! Il-bakketa maġika!

ARLEKKINU: Mażika! Kemm hi sbejha! Issa iva – issa tara kif kulħadd iqum!

PANTALONE: Ħudha, Arlekkin! Mur qajjimhom isa!

ARLEKKINU: Is-sifna mazika – il-banketta mazika u z-zeħer iseħħ! *(Jersaq lejn il-karru.)* Nibdew minn sieħbi Brighella, Sor Pantalon?

PANTALONE: Ibda, ibda! Ah, il-lejla, Sur Spettatur – il-lejla se taraw ħwejjeġ tal-għaġeb! Tal-għaġeb! Ibda, Arlekkin!

ARLEKKINU: Għalina mela! *(Jitla' fuq il-karru ħdejn Brighella, jixgħel it-torċa għal fuqu)* Zeher zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabrella – qum u stenbah, sieħbi Brighella! *(Brighella ma jitħarrikx.)* Wej, Brighella! *(Iċaqalqu – jitbaxxa fuqu. Jinġibed lura malajr.)* Jaqq! S'riħa ta' nbid qares għandu! Dan sgur sorob si sarba papali, Sur Pantalon!

PANTALONE *(jagħti bil-bastun fuq Brighella):* Għażżenin! Ilkoll li intom għażżenin! *(Lil ARLEKKINU)* Ħallih lil dak; mur qajjem 'il xi ħadd ieħor!

ARLEKKINU: Nipprova...

Jersaq lejn PIERROT u COLOMBINA ħdejn l-għadira. Mitluqa f'ħoġor PIERROT hemm mandolina.

ARLEKKINU: ...Ah, Pierrot! Pierrot sgur li jqum. Hi, ara; għandu wizzu msarrab bid-dmugħ tal-aħħar darba! Imsejken Pierrot, kemm beka! Imsarrab għasra! Mhus bilfors miskin...

SPETTATUR: Għaliex? Xi gralu l-aħħar darba?

ARLEKKINU: Mititlu Coquette miskin.

SPETTATUR: L-għarusa tiegħu?

ARLEKKINU: U s'għarusa! Il-kelba kienet Coquette; kelba skejkna, gustuża. Miskina, waqgħet fl-għadira – Plop! – u għerqet! M'hemms li jistabar imsejken.

PANTALONE: Qajmu!

ARLEKKINU: Tgħid mhus aħjar inħalluh rieqed, jistrieħ?...

PANTALONE: Qajmu!

ARLEKKINU: Inqajmu mela. *(Kantaliena bħal qabel, iżda b'anqas briju; aktarx melankoniku.)* Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra – Abrakadabrò – tibkis iżjed, ħabib Pierrot. *(Jixgħel id-dawl tat-torċa f'wiċċu.)*

PIERROT *(bil-mod il-mod jgħolli rasu):* Min? Min isejjaħli? *(Jilmaħ id-dawl tat-torċa. Bilkemm mhux b'ferħa.)* Il-qamar! Huwa int li ġejt tfarragni?

ARLEKKINU: Il-qamar m'inies, Pierrot sieħbi!

PIERROT *(iqum bilwieqfa b'għeja kbira):* Fejn hu l-qamar mela? *(Iħares madwaru b'dieqa.)* Dejjem id-dlam. Għadu l-lejl. *(Jogħrok ġenbejh u dirajgħ, mirżuħ.)* Qed inħossu – għadu l-lejl. Imma l-qamar fejn hu, mela?

ARLEKKINU: Hekk hu! Jekk hu l-lejl suppost hawn il-qamar. Jekk talanqas mhus se jkun lejl bla qamar...

ARLEKKINU jħares 'il fuq – ifittex fid-dalma ... U joħroġ il-qamar.

ARLEKKINU: Hemm hu! Issa li għandna l-qamar m'hemmx għalfejn titnikket aktar.

PIERROT: Il-qamar! ...Il-qamar!

Iħares 'il fuq, PIERROT jimxi lejn fejn qed jara l-qamar.

Jieqaf hekk kif jasal ma' ġenb l-għadira. Iħares 'l isfel.

PIERROT: (*Jiftakar. Imbikkem.)* Coquette! Coquette tiegħi!

PIERROT jixref lejn l-għadira, donnu jrid iżomm lil xi ħadd. Ikun kważi se jaqa' fiha li ARLEKKINU ma jżommux.

PIERROT: Coquette! Iċ-ċkejkna Coquette tiegħi!

PANTALONE: Hemm aħna! Bla moħħ ilkoll li intom! X'ridt tmur tqajmu tagħmel 'il dak? Ma tafx li dejjem hekk jispiċċa?!...

ARLEKKINU: Mela ma nafs! U jien għedtlek!...

PANTALONE: Bla moħħ! *(Idur fuq PIERROT li reġa' niżel inewwaħ ħdejn l-għadira.)* U int aqtagħha! Xebbajtna issa b'din Coquette tiegħek! Taħseb li n-nies tiġi hawn biex tara lilek tnewwaħ?

PIERROT: Jisgħobbija! Imma mhux jien tlabt li nistenbaħ. Għalija aħjar ħallejtuni rieqed. *(Jolfoq.)* Xi tridni nagħmel; malli nistenbaħ... niftakar! *(Jolfoq bla heda.)*

PANTALONE: Bdejna! Bdejna! Imma għiduli kif tista' ttella' kummiedja bħal dari b'dawn l-irjus tas-serratura! *(Jiżvoga bil-bastun fuq ARLEKKINU.)* U int iċċaqlaq! Mur qajjem lill-oħrajn għax b'rasek se jdur! Mur – itlaq – ħaffef – iċċaqlaq!!...

ARLEKKINU: Jiena kieku mmur nitlaq inħaffef nizzaqlaq, Sor Pantalon, imma si trid tagħmel jekk l-oħrajn ma jridus jizzaqalqu?!

PANTALONE: Ċaqlaqhomn! Obdi jew taqla'!

ARLEKKINU: U meta nobdi sorta naqla'! Ma zara sejn imma; issa nqajjimlek lill-għaziza bintek, is-sbejha Colombina! *(Jersaq lejn COLOMBINA!)* Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabrina – tbissem u qum, zbejha Colombina!

COLOMBINA *(tqum):* Sebaħ! Imma għadu kmieni – għadu wisq kmieni.

ARLEKKINU: Imma issa li qomt int, iqum kulħadd, zbejħa Colombina! Tistenbaħ is-sema, jisgħelu s-smewwiet, jgħannu l-għasafar zkejknin!!...

COLOMBINA: Imma aħna biss għadna stenbaħna? *(Tilmaħ lil PIERROT.)* Pierrot! *(Titbaxxa fuqu, ħiemed jibki.)*

ARLEKKINU: U ħallih lil Pierrot, Colombina! M'intis tara kemm għadu mnikket?

COLOMBINA: Imsejken Pierrot.

ARLEKKINU: Dak moħħu biss fil-qamar... u f'Coquette!

COLOMBINA: Dik Coquette! Dejjem Coquette! Qed nieħu gost li għerqet. Imma din li jkolli nissielet għal imħabbtu ma' ...kelba! *(Bi tnehida)* Imsejkna jien.

PANTALONE *(jersaq biex jgħannaqha):* Ah, binti! Kif jimtlew bid-dija dawn l-għajnejn għajjiena ta' msejken missier għad-dehra tiegħek!...

COLOMBINA *(twarrab minn ħdejh, tmur tinxteħet ħdejn PIERROT, issabbru)* Pierrot!

PANTALONE *(isib ruħu jgħannaq il-baħħ):* ...biex ngħid is-sew, dehra bil-wisq qasira, f'ġieħ Ġove! *(Lill-ISPETTATUR)* Agħdirna, Sur Spettatur; ma nafx x'inhu jiġri l-lejla!

SPETTATUR: Nagħdrek. U nistenna jien.

PANTALONE: Ah, tistenna. *(Itih ħarsa ftit kerha.)* Dażgur, hawn int tistenna. *(Idur madwar il-palk.)* Ma nafx x'inhu jiġri. Kollox imgħawweġ ġej! *(Jipprova jqajjem lill-kummidjanti l-oħrajn.)* Qumu minn hemm – ċaqalqu! Brighella, qum j'għazzien! Dottor Balanzon – fejn hu Dottor Balanzon? U l-Ballerina?! Qumu?!

ARLEKKINU: Eh, Sor Pantalon, Sor Pantalon, sotta sotta ġejja l-lejla. Il-grazzjuża Ballerina ilha

s-snin twal twal ma tistenbaħ u Dottor Balanzon, dak ikolli ngħid kiel xi ikla kotba tqal tqal bil-Latin u baqgħulu fuq l-istonku. Waqt li l-Kaptan Spaventa, dan ukoll... Imma stenna! *(Jieqaf ħdejn il-figura tal-KAPTAN.)* Dan le! Kulħadd jaf li Kaptan Spaventa m'għandu sejn fuq l-istonku – u wisq anqas f'moħħu!

PANTALONE: Qajmu! Ma nistgħux nibqgħu hekk, weħedna, jiena u int biss! Qajmu!

ARLEKKINU: Bies inservik mela*! (Jiżfen madwar IL-KAPTAN.)* Zeher, zeher taz-Zharijiet – Abrakadabra, Abrakadabran, il-Kaptan Spaventa huwa baħnan!

KAPTAN SPAVENTA *(jaqbeż fuq saqajh – jislet ix-xabla):* Ragħad u sajjetti! Kaptan Spaventa ta' Vall'Infern huwa jien! *(Jattakka lil ARLEKKINU.) Un-deux-trois! Touche!* Ċedi viljakk!

ARLEKKINU *(għarkobbtejh):* Ħniena! Ħniena, oh wisq qalbieni, Kaptan!

PANTALONE: Bravo! Bravo! Kaptan! Saflaħħar! Ħsibt li se nitilfu s-serata kollha! Ħadd mill-oħrajn ma jrid iqum jaħasra!

KAPTAN: L-oħrajn? X'tambuhom l-oħrajn meta għandkom lili? Aaah! Ragħad u sajjetti!

ARLEKKINU: U beraq!

KAPTAN: Ragħad u sajjetti!! Triegħed, o' sema – staħba ja xemx! Kelma ta' Kaptan Spaventa ta' Vall'Infern, la hawn jien – hawn kulħadd! AAAaaaahhh! *(Jagħti fuq sidru jgħajjat – suppost għajta ta' ljun – tispiċċa fi tqaħqiħa marradija.)* F'ġieħ Belzebub! Kemm domt rieqed daru għalija l-mikrobi! Tradiment faħxi! Sabutaġġ! Sabutaġġ!

PANTALONE: Imma l-aqwa li erġajt magħna! Issa kemm inqajmu 'l Pulċinella u nerggħu ngħaqqdu l-kumpanija bħal dari!

ARLEKKINU: Imma tgħid jaqbel li kollos jerza' jkun bħal dari, Sor Pantalon? Jekk ma rridus għawz, aħjar inħalluh ininni lil Pulzinella.

KAPTAN: Ha! Tkellem il-ġifa! Il-kodard! Tibża' minn Pulċinella int? Minn dak il-ħotbi aħdar, ħajjen u ħażin...

Mir-rokna tiegħu PULĊINELLA jidher jitnaffar u jonfoħ, imma għalissa ma jqumx.

KAPTAN *(jiħdiel – jibdel it-ton):* ...Biss, minkejja dawn id-difetti ċkejknin li wieħed jista' jifhem u jagħder, forsi għandu nitfa raġun Arlekkinu. Mhux ta' min wieħed itellifhielu dik in-nagħsa ħelwa lil ħabibna Pulċinella...

PULĊINELLA jagħti ħjiel li qed jistenbaħ.

PANTALONE: Le. Jeħtieġ li jistenbaħ hu ukoll! Kollox bħal qabel irid jerġa'! Ah dari – iż-żminijiet ta' dari! Il-ħajja ta' dari! Ah, uliedi – sabih li tgħix! Sabiħa l-ħajja – u kif kien jgħid il-kollega Dottor Balanzon, *Gaudeamus, gaudeatur, gaudeantium!*

ARLEKKINU: La tgawdi tgawdi, dak hu fatt! Rajts kif naf bil-Grieg!

PANTALON**:** Igdem ilsienek, j'injurant! *Ignorantium in deficit, ignorantiatum*!

ARLEKKINU: ...Tum! Ikolli nammetti li "injoranjtum" ma nafs si tfisser.

PANTALONE: Rajtx! Imissek tisthi!! Mur qajjem 'il Pulċinella, ja ħmar!

ARLEKKINU: Jiena nistħi u ħmar, imma 'il Pulzinella ma nqajmus, Sor Pantalon.

PANTALONE: U jien intennilek – int imissek tisthi – int ħmar – u 'il Pulċinella jkollok tqajmu!

ARLEKKINU: U jien nistħi għal darba tnejn – jien ħmar doppju – imma 'l Pulzinella ma nqajmus!

PANTALONE: U jien intenni ntenni!... *(Jgħolli l-bastun.)*

PULĊINELLA *(iqum f'salt u joħroġ b'qabża għal nofs il-palk):* Kukkuruku! Pulċinella jiena w'hawn! *(Għandu għasluġ oħxon f'idu – jużah indiskriminatament fuq min ġie ġie.)* Fuq min tiġi jkun sultan! Iva, Sinjuri – Pulċinella jiena w'hawn!

ARLEKKINU *(mar jitrekken wara l-karru):* Mamma mia, issa korrejna!

PULĊINELLA *(iġebbdu minn widnejh – joħorġu għan-nofs):* X'int tgedwed, j'Arlekkin? U xi smajt – xi smajt dina tiegħek li int lili ma tridx tqajjem?

ARLEKKINU: Imma dik ma tgħodds, Sur Pulzinella! Jekk kont imqajjem, kif stajt inqajmek?

PULĊINELLA: Kliemek mhux għal kollox oriġinali, ja ħlejqa bla sinsla, imma tajjeb għalik li lsienek

idurlek, għax li kieku kien idur il-bastun tiegħi, ħabib tiegħi*! (Itaptaplu daqqa gmielha fuq dahru. ARLEKKINU jogħtor.):* Ja ħabib KBIR tiegħi Arlekkinu. *(Daqqa aqwa u ARLEKKINU jispiċċa fl-art.)*

ARLEKKINU: Il-ħbiberija tiegħek qalila tassew, ħabib Pulzinella.

PULĊINELLA: Magħruf jien għall-ħbiberija! Qalbi soda, injam fagu, l-istess bħall-bastun u l-ħotba tiegħi – din il-ħotba ċkejkna tiegħi. Ċkejkna iva, imma kbira ħafna – kbira wisq! – f għajn in-nies! Kulħadd jafha din il-ħotba tiegħi; tajjeb mela li kulħadd isir jaf il-bastun tiegħi ukoll! Kollox bħall-aħwa jeħtieġ naqsmu! Ħuti l-għeziez! Ersqu – ersqu! Tgħidulix li qed taħarbuni, jien il-kbir ħabib tagħkom.

PANTALONE *(jagħti pass 'il quddiem u tnejn lura):* Ħabib Pulċinella, min jaħarabek – aħna? X'hemm isbaħ mill-ħbiberija – l-imħabba – il-fratellanza fost il-bnedmin?! Ah – il-ħbiberija!! *Amicus amicandum vox popoli, amen*! Kif kien jgħid l-għaref Papas Malmenatus, qatt minsi mid-devoti tiegħu!

PULĊINELLA: Ħabib Pantalon! Nitgħaxxaq nintebaħ li kliem il-għerf minn fommok qatt ma jieqaf kieku xi darba jibda! U int – int, Kaptan Spaventa, qalbieni fost il-qalbenin – faħħari fost il-faħħarin – int m'għandek xejn x'tgħidilna? Xi ġrajja ta' mewt u qirda – ta' qilla jew ġjufija – ta' demm!?

KAPTAN: Demm, iva! U qlubija! Ingħidilkom mela! *(B'amar.)* Isimgħuni lkoll! ...U int ukoll, Sur Pulċinella, dejjem jekk jogħġbok tweġġaħni bil-preżenza stimatissima tiegħek...

PULĊINELLA: Inweġġħek – inweġġħek! Nisimgħu l-aħwa – issa li lkoll ħaġa waħda rġajna – issa li l-qaqoċċa rġajna għaqqadna – nisimgħu!

ARLEKKINU, PANTALONE u PULĊINELLA jinxteħtu bilqiegħda madwar il-KAPTAN SPAVENTA. L-ISPETTATUR, waħdu f'ġenb il-palk iħares lejhom, aktar ma jmur aktar jagħti ħjiel li qed jitlef is-sabar.

KAPTAN: Isimgħu l-aħwa! U tkexkxu! Mela din hi l-grajja ta' taqtigħa ma taqta' xejn li darba kelli Jum l-Erwieħ kollha ma' Belzebub. Kienet...

ARLEKKINU: Ah, s'disgjazza! L-erwieħ kollha ma' Belsebub! Ħadd m'hu se jsalva! Ħadd! L-

erwieħ kollha ma' Belsebub!...

KAPTAN: Iskot defiċenti! Jien għedt F'Jum l-Erwieħ Kollha ma' Belzebub!...

ARLEKKINU: Appuntu! Aah – magħmula tagħna!

KAPTAN: Agħlaq ħalqek, Buffu! Jien se nkompli jew ma nkomplix?

PULĊINELLA: Kompli, Kaptan. Milli jidher din tiegħek ġrajja mħawda qatigħ, imma forsi nifhmu aħjar. Kompli...

SPETTATUR *(jinterrompi):* Isma', skużawni ftit. Jien...

COLOMBINA flimkien ma' PIERROT, dejjem rasu mgħaddsa fuq sidru u mnikket, tersaq lejn il-KAPTAN.

COLOMBINA *(Tinterrompi lill-ISPETTATUR):* Għadkom hawn intom? Għadkom ma ddejjaqtux iddejqu lil ħaddieħor? Għax ma tagħlqux ħalqkom jekk minnu ma joħroġx għajr ħmerijiet? Hemm affarijiet wisq isbaħ fil-ħajja milli tisimgħu d-diwi ta' leħinkom jakkumpanjakom tul għomorkom. Għax ma titgħallmux minn Pierrot?

KAPTAN: Haa! Minn Pierrot!

COLOMBINA: Minn Pierrot, iva! Taħsbu li għax tarawh sieket m'għandux ilsien biex jgħid dak li jħoss kieku jrid? Jekk ma jitkellimx għax dak li jaf, u dak li ħass...

ARLEKKINU: Ħass u spinaċi! Kaboċċi!

COLOMBINA: ...għax dak li ħass ma jsibx kliem kif jurih, għalhekk! Intom pupi ħdejh! Hu raġel tassew! Raġel għaref, intelliġenti, matur...

ARLEKKINU: Magħdur – magħdur miskin!

COLOMBINA: U int – int kemm se ddum ittenni l-istess ħmerijiet – l-istess buffunati li ħadd m'għadu jidhak bihom? Meta se tikber?

ARLEKKINU: Meta jtuni niekol ikolli ngħid, sbejħa Colombina!

PULĊINELLA: Hawn ħu din għat-togħma, ħa! *(Jagħtih bl-għasluġ.)* Hekk; forsi titgħallem! Quddiem din in-nobbli kreatura kif ma tistħix iġġib ruħek hekk? Ah, Colombina, anġlu tas-sema, kif int imdawra bl-imbeċilli! Ah, li kieku m'hawnx jien niddefendik, nieħu ħsiebek, nindukrak...

COLOMBINA *(bi stmerrija):* Niżżik ħajr, Sur Pulċinella, 'ga għandi min jieħu ħsiebi...

PANTALONE: Għandha lili – għandha lili! Binti! Ah, kif jimtlew bid-dija kedawn l-għajnejn ta' msejken missier għad-dehra tiegħek!

PANTALONE jintefa' fuqha biex jgħannaqha,

COLOMBINA tatih daharha u ddur fuq PIERROT. PANTALONE jsib ruħu jgħannaq lil PULĊINELLA.

ARLEKKINU u L-KAPTAN jinxteħtu fuq it-tnejn l-oħra – jitbahrdu u jiżżufjettaw fuq xulxin.

COLOMBINA: Għalxejn, Pierrot! Ħudni minn hawn! Ma niflaħx nissaporti iżjed qalb dawn l-irjus vojta! Ħudni,Pierrot! Kellimni int. Int taf titkellem kieku trid – kellimni fuq l-imħabba,Pierrot!

PIERROT: Imħabba? L-imħabba...

COLOMBINA: Kif tlissinha int ma jlissinha ħadd, Pierrot! Imħabba! Ejja, Pierrot – kellimni fuq l-imħabba. *(Tmexxih lura lejn l-għadira.)* Pierrot, Pierrot!

PULĊINELLA: Ma ġara xejn – titnikktux l-aħwa. Xorta ngħaddu mingħajrhom – anzi aħjar!

PANTALONE: Imma kif tistinka kemm tistinka ma jirnexxilek qatt ittella' kummiedja brillanti bħal dari...

KAPTAN: Imma mhux meta għandkom lili! Komplu – komplu isimgħu din grajjieti... Mela, kien immela Jum l-Erwieħ Kollha...

ARLEKKINU: Magħmula tagħna! Jum...

SPETTATUR *(issa deċiż – jersaq fuqhom):* Iskot int! Ieqfu!

ARLEKKINU: Belżebub...

SPETTATUR: Ieqaf!

PULĊINELLA: Dan min hu?

PANTALONE: Eh, għax ridt ngħidlek, Sur Pulċinella; dan l-Ispettatur.

SPETTATUR: Le! Skużawni ftit!

PULĊINELLA: L-Ispettatur? Hawn? Fuq il-palk?! Din fejn smajnieha!

PANTALONE: Ma tafx int, Sur Pulċinella; l-affarijiet li jiġru fit-teatri daż-żmenijiet!...

PULĊINELLA: Minn daqshekk – tassew! X'għarukażijiet! Qed joqtlu l-palk tagħna! Qed joqtlu l-arti tagħna! Qed joqtlu lilna! Lilna! *(Idur fuq L-ISPETTATUR.)* Bonswa għalik, Sur Spettatur. Allura int ġejt tara lilna mela, eh? U għidilna – għidilna, x'deherlek s'issa?

SPETTATUR: Bonswa. Iva, fuq hekk ridt ngħid jien...

PULĊINELLA: Fuqna, hux hekk? Interessanti, ma taħsibx?

SPETTATUR: Eh – iva – insomma – mhux tas-soltu – le, mhux tas-soltu, minn daqshekk veru. Kienu wissewni iżda, issa li qed niftakar; intom mhux bħall-oħrajn, qaluli. Kollox spirtu pront, mhux hekk?

PULĊINELLA: Hekk hu! Aħna nagħzlu li għandu jsir hawn. Aħna. Din ħajjitna – ħielsa minn kull xkiel – ebda kupjun li jiddettalna s'isir u x'ma jsirx!

PANTALONE: Ħielsa!

KAPTAN: Liberi!

ARLEKKINU: Bla skiel!

PULĊINELLA: Aħna s-sidien tagħna nfusna! Din hi l-vera arti! Dan hu l-ħelsien!

KAPTAN: Libertè! Fraternitè! Egalitè!

L-ISPETTATUR jibqa' xufftejh imkemmxin.

PULĊINELLA: Forsi imma s-Sur Spettatur jixtieq jagħmel xi osservazzjoni ċkejkna.

SPETTATUR: Le, insomma...

PULĊINELLA: Le, għid, għid, Sinjur; tibżax.

SPETTATUR: Għax, biex ngħid is-sew, għandi daqsxejn ta' dubju...

ARLEKKINU, IL-KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE: Dubju!

SPETTATUR: Eh, irrid ngħid, ma nistax naqbad sew jekk il-kummiedja bdietx jew inkella qegħdinx tħejju biex tibdewha. Jidhirli li hemm xi ftit tal-... Ehhmm... .Xi ftit tal-konfużjoni. Imma forsi sejjer imqarraq.

PULĊINELLA: Le, għaliex? M'għandekx dritt sagrosant tesprimi l-opinjoni tiegħek jewwilla?!*(Iħares bl-ikreh lejh – imbagħad lejn sħabu.)* Xi ftit konfużjoni, eh?

ARLEKKINU *(jipprova jiskużah):* Forsi ried jgħid – nuqqas ta' ideat zari.

KAPTAN *(aħrax):* Jew – ebda dixxiplina!

PANTALONE: Kaos sħiħ!

PULĊINELLA: Babilonja papali!

SPETTATUR: Le, forsi mhux eżattament hekk. Biss tassew nixtieq naf jekk dan li ġejt nara bediex jew le. Wara kollox, jeħtieġ li wieħed ikun jaf jekk dan il-waqt, dan il-ħin li hu għaddej, huwiex biċċa mill-kummiedja jew inkella...

PULĊINELLA: Inkella?

SPETTATUR: Jew inkella... ħin moħli.

PULĊINELLA: Ħin moħli. Qed nifhem. Jiġifieri int trid taf jekk għandekx tinteressa ruħek f'dan li aħna qed nagħmlu u ngħidu hawn, jew jekk forsi għandekx tistenna... Dan

li trid taf jiġifieri?

SPETTATUR: Għandi d-dubji tiegħi, kif għedt...

PULĊINELLA: Dubji! Għedtilna iva; għedtilna... *(Diżgustat.)* Dubji!

Itennu l-kelma "dubji" tażt l-ilsien, PANTALONE, PULĊINELLA u L-KAPTAN SPAVENTA jitrekknu jikkonfoffaw flimkien, kultant jagħtu ħars ikreh lejn L-ISPETTATUR.

ARLEKKINUjħares lejh, jitbissem tbissima ta' idjota u jersaq lejn sħabu jissemma'. Malajr iżda jinġibed lura minn ħdejhom imbezza'.

M'għandu mkien aktar fejn imur, jersaq lura lejn L-ISPETTATUR.

ARLEKKINU *(l-istess tbissima ta' idjota):* S'lejla sabiħa, hus?

SPETTATUR *(għajnejh fuq l-oħrajn jikkonfoffaw):* Eh, iva... .Wara kollox jien ngħidilhom għall-gid tagħhom stess. Jekk hemm id-dubji jeħtieġ li nammettu li jezistu.

ARLEKKINU: Kulħadd minn daqshekk għandu d-dubji tiegħu.

SPETTATUR: Mela għax ma jammettux!?

ARLEKKINU: ...Kulħadd. U kulħadd jixtieq jaf u jifhem kieku. Imma sorta jkollna nkomplu. Inkomplu nizzuffjettaw, inkomplu niżfnu u nitbellħu – u nitqatlu!

SPETTATUR *(b'disprezz):* Il-Kummiedja jeħtieġ tkompli, hux hekk?

ARLEKKINU: Tkompli, għax ma tafx *(jikkoreġi ruħu)* għas ma tafs kif, ħin bla waqt tħares madwarek u tintebaħ li hemm Spettatur qed josserva kollox.

SPETTATUR: Ma kontux qed tistennewni l-lejla, hux hekk?

ARLEKKINU: Ħin bla waqt, meta lanqas biss tistennieh. Xi darba min jaf meta. U safrattant? Safrattant tul il-ħin kollu li jibqa' trid tgħaddi sigħat sħaħ fil-ħemda u n-nofs dalma, tixxenja u titbellah. Biex imbagħad, malli jinxtegħlu d-dwal issib teatru battal. Imma allaħares kellna noqgħodu nitnikktu fuq hekk! Inkomplu – dejjem inkomplu!

SPETTATUR: Imma possibbli ssibu biżżejjed kummiedji godda?

ARLEKKINU: X'hemm bżonn ikunu godda? Aħna nimprovisaw sakemm nistgħu, imma hemm il-limiti safejn inwasslu. Iva kultant inċaqalqu sitwazzjoni, intarrfu l-possibilitajiet u nżewqu ċ-ċirkostanzi – imma l-kummiedja waħda tibqa'. Ftit tinbidel. Hemm il-limiti.

SPETTATUR: Imma m'għandux ikun hekk! Mhux għalikom!

ARLEKKINU: Hemm il-limiti.

SPETTATUR: ...Għalikom m'hemm xejn miktub! Intom ħielsa!

PULĊINELLA *(jieħu l-ispunt – jinħall minn ma' sħabu):* Ħielsa! Ah, xi kliem il-għerf! Iva, ħuti! Jeħtieġ niftakru! Aħna ħielsa!

PANTALONE: L-arti tagħna bla qies! Ħadd ma jindaħlilna! Inkomplu mela!

KAPTAN: Inkomplu. *(Lill-ISPETTATUR)* Tagħtix widen u kas dan l-imbeċilli, ħabib! Inkomplu!

ARLEKKINU: Dasgur – l-akbar buffu min jagħti widen ta' buffu...

PULĊINELLA: Iskot int! Telliftna ħin biżżejjed! Inkomplu!

SPETTATUR: Le, stennew – stennew, ħbieb! Ma tistgħux tkomplu kif kontu sejrin l-ewwel!

PANTALONE: U għaliex le?

SPETTATUR: Jeħtieġ infehemkom...

PULĊINELLA: U biex tfehemna jeħtieġ nieqfu. Se zżommna – se żżomm lilna u żżomm il-kummiedja.

SPETTATUR: Jeħtieġ.

PULĊINELLA: Jiġifieri, minkejja li int stess tammetti li aħna ħielsa, madankollu aħna – sakemm tfehemna int – jeħtieġ li nieqfu. Minħabba fik. Tajjeb mela – nieqfu.

Kulħadd jieqaf fejn hu. Ilkoll iħarsu lejn L-ISPETTATUR.

SPETTATUR: Mhux għax irrid nindaħal, imma jeħtieġ.

PULĊINELLA: Le, kollox sew, la qed tgħid hekk... Tibżax; tkellem. Għid.

Pawsa.

SPETTATUR: Grazzi. Kelma waħda nixtieq ngħid...

PULĊINELLA: Ah, saflaħħar l-aħwa! Sibna xiħadd jifhem is-siwi tal-kliem! Xiħadd li jikkuntenta ruħu b'kelma waħda biss!!... Skużani, interrompejtek. Iva; kont qed tgħid?...

SPETTATUR: Għax ifhmuni, xtaqt ngħid...

PULĊINELLA: Ixtieq! Ixtieq u għid! Nisimgħuk aħna. Niftħu widnejna lkoll! Hekk tajjeb?

SPETTATUR: Eh, iva... Imma kif kont se...

PULĊINELLA: Iva! Qal "Iva"! Ah, ħabib – nieħu gost nara li nonostante kollox meta niġu għal kwistjoni ta' prinċipju int ukoll taqbel magħna! Ah, kemm huma sbieħ il-ftehim u l-għaqda!...Imma ridt tgħid kelma int l-ewwel, hux hekk? X'qed tistenna? Għid – għid u titnikkirx iżjed – issa li d-dwal jinsabu fuqek – issa li ksibt nofs il-palk – għid! Nisimgħu kliem il-għerf! Nisimgħu din is-Sibilla, l-aħwa!

ARLEKKINU: Sibilla – s'isem gustus!!

PULĊINELLA *(dlonk isikktu b'daqqa ta' għasluġ):* Ikkumpatih, oh barrani...

PANTALONE: Buffu injurant kulma hu!

KAPTAN: Ġifa u kodard!...

SPETTATUR: JIMPORTA TĦALLUNI NITKELLEM! *(Skiet)*-Kelma! Kelma kulma ridt ngħid!

Pawsa. iżda hekkk if L-ISPETTATUR ikun se jkompli...

PULĊINELLA: Tabilħaqq, Arlekkin! Agħlaq ħalqek. Ħalli s-sinjur jgħid il-kelma li ġie jtarrfilna!

L-ISPETTATUR ikun se jerġa' jipprova, imma...

KAPTAN: F'ġieħ Ġove! Jew tagħlaq ħalqek jew inġagħlek tibla' ilsienek u tiekol widintek biz-zalza ta' demmek!

ARLEKKINU: Iva jaħasra bilkemm ftaħt fommi...

PANTALONE: Iva xejn. Silenzju!

ARLEKKINU: Għax... *(Jinzel għarkobbtejh bil-biza')*

PULĊINELLA *(jgħolli l-għasluġ):* Tgħidx kelma oħra!

PANTALONE *(il-bastun):* ...Lanqas sillaba!

KAPTAN *(ix-xabla):* Tgħid xejn!

PULĊINELLA, PANTALONE, IL-KAPTAN: Silenzju!!!

ARLEKKINU jieqaf issummat u mkebbeb ġo qoxortu, għajnejn magħluqa, ma jissugrax jitħarrek.

PULĊINELLA *(l-għaslug dejjem mgħolli fuq ras ARLEKKINU, imma kliemu indirizzat lejn L-ISPETTATUR):* Imma taraw fiex wasalna! Kulħadd jippretendi li jrid jgħid tiegħu! Kulħadd! U fuq kollox kulħadd jippretendi li nisimgħuh! Jippretendi li jrid *jaf!*

PANTALONE: *Ah, mundus!* Fiex wasalna! Fiex wasalna! *Mea ċulpa, mea maxima ċulpa!*

KAPTAN: Ragħad u sajjetti! Inkredibbli xi pruzunzjoni!

PANTALONE: Tistagħġeb! X'ma tistagħġibx!

PULĊINELLA: X'wiċċ tost!

PANTALONE: Nistagħġbu – nistagħġbu lkoll, ħuti!

KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE: Ah, kemm qed nistagħgbu!

SPETTATUR: Imma skuzi... intom għalija qed tgħidu? Għax jien, skuzi, mhux għax irrid nindaħal...

PULĊINELLA: Għalik? U lilek min jafek, skużi l-espressjoni? Aħna fuq Arlekkinu qed nitkellmu, mhux hekk, l-aħwa? Skuzi!

PANTALONE *(ipoġġi fuq ARLEKKINU):* Bla dubju! Fuq Arlekkinu – fuq ħadd iżjed! – Skuzi!

KAPTAN *(ipoġġi wkoll):* Bla dubju! Dana kif jiġi hawn, ħadd ma jafu, u jippretendi li jaf aħjar minna?! – Skuzi!

PULĊINELLA *(ukoll):* Irid jgħid kelma – bla dubju! – kulħadd irid jgħid kelma, x'kull waħda!

PANTALONE: Din it-tolleranza – id-djalogu – x'tistenna! Għalhekk ġejja fiex ġejja d-dinja! Ili ngħidha jien! Ah, x'ma tistagħġibx imma!

IL-KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE: Aaa, kemm qed nistagħġbu!

ARLEKKINU *(jgħajjeb):* Aah, kemm qed nistagħzbu!

IL-KAPTAN, PULĊINELLA, PANTALONE *(itennu warajh awtomatikament):* Aah, kemm qed nistagħżbu!

PULĊINELLA: ...Nistagħżbu! *(immedjatament joqmos minn fuq dahar ARLEKKINU hekk kif jintebaħ kif daħaq bihom. It-tnejn l-oħra jaqgħu minn fuqu wkoll):* Rajtuh ja prużuntuż! Kulħadd xhud – kulħadd rah jipprovokana! Tuh mela la ħaqqu!

Ifajjar daqqa fuq ARLEKKINU, imma hekk kif jindaħal L-ISPETTATUR, ifajjar tnejn lilu wkoll.

SPETTATUR: Le, stenn! X'għamel dan wara kollox? Bilkemm qal kelma.. Stennew!...

PULĊINELLA: Nistennew? Le – issa le! Rajtx fiex ġejna nistennew lilek! Għax tajna widen lilek! Sibna min ixewwex – jizra' d-dubji, jinsinwa u jikkalunja! Tuh mela! Tuh!*(Iballat)*

KAPTAN *(issawwat bix-xabla):* Ħaqq! Nagħmlu ħaqq minnu!

ARLEKKINU jistaħba wara L-ISPETTATUR, iħalli lilu jaqla' d-daqqiet.

PANTALONE idur madwarhom ilkoll, kultant ifajjar daqqa bil-bastun fuq min ġie ġie u malajr jiskarta.

SPETTATUR *(jogħtor taħt id-daqqiet – b'ARLEKKINU taħtu):* Le, isimgħuni – isimgħuni l-ewwel jaħasra!...

PULĊINELLA: Jaħasra xejn! M'hemmx ħniena! Din gustizzja! Trid jewwilla tiddefendi lil min ikasbar l-ordni stabbilita – lix-xewwiexa?!

SPETTATUR: Le. Le...

PULĊINELLA: Qal le! Tuh mela! Nagħmlu ħaqq minnu!

KAPTAN: Tuh, ja kelb! Inkissrulu l-ġewza t'għonqu! Tuh!

PULĊINELLA: Gustizzja!

SPETTATUR *(mitluq fl-art):* Le, ħniena... Qalbi – ajma qalbi... *(Jitkgħawweġ iżomm sidru.)* Qalbi!... *(Aktar daqqiet u wara ftit ma jitħarrikx aktar.)*

PULĊINELLA *(ikompli feroċi):* Gustizzja! Tuh ja kelb! Tuh!

Ikomplu jsawtuh għal xi waqtiet imbagħad wieħed wara l-ieħor jieqfu. ARLEKKINU u L-ISPETTATUR jibqgħu mitluqin mal-art.

Il-ħemda.

Donnu reġa' beda jidlam. Jekk kien hemm qamar, staħba.

PULĊINELLA: Gustiz...zja. Kienet biss... gustizzja. *(Jimxi lura minn ħdejn L-ISPETTATUR. Idur lejn il-platea.)* Imma mhux hekk? *(Jintelaq fl-art, il-kedda għamlet bih.)* Jien – jien niġi hawn, lest nagħmel ħilti kollha biex inqajjem ftit is-serata – nagħti s-sehem tiegħi kif naf biex noffru spettaklu divertenti kif kwalunkwe udjenza rispettabbli tistenna, u mbagħad jiġi dan jipprova jeqridli xogħli – jizra' d-dubji. Imma qed tifhmu – tifhmu jew ma tifhmux li ma stajniex inħalluh!

KAPTAN *(jintelaq ħdejn imbażwar):* Kien jistħoqqlu.

PANTALONE: Kienet... ġustizzja.

PULĊINELLA: Għiduli! X'jista' jagħmel aktar imsejken Pulċinella biex iċaqlaq ftit l-ilma qiegħed, iqajjem xrara interess u jara ftit ħajja madwaru? Ftit... ħajja.

Jersaq PIERROT b'passi tqal, COLOMBINA ftit warajh, hi ukoll qalbha maqtugħa issa.

PIERROT *(jgħarrex 'il fuq):* Fejn mar il-qamar? Ftit ilu hemm kien... Fejn stahba?...

PULĊINELLA: ...Ftit ħajja.

PANTALONE *(ħdejn ARLEKKJNU u L-SPETTATUR mitluqin fl-art):* Aah, ingratitudni! Aah bnedmin infeliċi u għomja!

PIERROT *(għall-karba tax-xiħ iħares madwaru; donnu issa beda jintebah li ġara xi ħaġa):* Hawn ukoll? Min bħali jibki xorti l-bniedem? Min bħali daq id-dieqa tad-dalma f'qiegħ qalbu maqsuma?

PULĊINELLA *(joqmos):* Le – dan le! Ma nerġgħux nibdew! Mur- mur staħba fejn kont – itlaq ja mummja ambulanti! Lilek jonqosna!

PIERROT: Imma ħabib, jien smajt l-għajat – smajt il-karba tal-innoċenti – ħassejt l- uġigħ tal-maħqurin..

PULĊINELLA : U we, we, we! Biex tnewwah biss issibek! Mur – mur kompli ibki t-telfa ta' ġeru stupidu aktar minn sidu – mur kompli xxennaq għad-dawl ta' qamar tal-landa! Tagħtux kasu, Sinjuri! *(Lill-platea)* Mhux kollox mitluf – ma nħallux is-serata taħarbilna! Inqumu l-aħwa! Jerġa' d-dawl! Żfin u mużika, hena u daħk intom tridu, u żfin u mużika aħna nagħtukom; daħk u hena d-destin tagħna!

ARLEKKINU *(iqum ħafif minn taħt L-ISPETTATUR):* Tabilħaqq, uliedi! Għandu razun il-ħabib Pulzinella! Saflaħħar bdejna nirrazunaw! Ninsew ftit il-bastun u nfittsu l-mandolina! *(Jaħtaf il-mandolina ta' Pierrot minn ħdejn l-għadira u jdur, jiżfen u jdoqq madwar kulħadd.)*

PULĊINELLA: Hekk, hekk, Arlekkin! Kulħadd flimkien! Mużika! Għalik il-mandolina – għalija s-sbejħa Colombina!

PULĊINELLA jaħtaf lil COLOMBINA u jżeffinha. PANTALONE u L-KAPTAN jagħmlu nkin grottesk lil xulxin u jiżfni wkoll – żifna goffa u bla grazzja. Tinstema' l-mużika tal-bidu tad-dramm, imma donnha aktar imkarkra u għajjiena.

PIERROT *(waħdu – iħares madwaru jipprova jifhem):* Imma jien smajtu – deherli li smajtu – kien hawn xi ħadd għajjat "Ħniena!" Xi ħadd...

SPETTATUR *(jitħarrek – bilkemm jiflaħ jgħolli rasu):* Għini – għini, ħabib!

PIERROT idur maħsud iħares lejh, bilkemm ma jkunx se jinġibed lura beżgħan. Il-mużika tibda tmajna sa ma tieqaf għalkollox. Iżda wkoll fis-sikta z-Zifna tal-Maskri tkompli b'pass imheddel għall-aħħar – "slow-motion" makabru.

PIERROT jagħmel l-almu u jinzel għarkobbtejh ħdejn L-ISPETTATUR.

SPETTATUR *(iserraħ rasu f'ħoġru):* Jien... kont għedtilhom – qalbi dgħajfa – għedtilhom. Ma kellix x'naqsam... *(Iħares madwaru)* Għala diz-zifna? Qed tkompli l-kummiedja?... Tgħid... tgħid... jaħsbu li l-kummiedja ta' dari se tgħin?... Tgħid dak li jaħsbu?

PIERROT: Iva. Imma strieħ issa, ħabib. Strieħ. Iva, dak li ħasbu. Xtaqu jgħinuk... *(Jieqaf – ma jiflahx il-ġidba)*. Jgħinuk.

SPETTATUR: Għajnuna... Kelli bżonn l-għajnuna iva. Imma kien jeħtieġ li nieqfu – nieqfu ftit u nitkellmu... Imma għaliex ma ħallewnix nitkellem?

PIERROT: Mhux ħtija tagħhom, ħabib. Jien naf – jien bħalek fittixt ħabib biex jifhem. Imma spjegawli li n-nies għalkemm tixtieq tieqaf – tixtieq tagħder – ma tistax; iz-żmien feġġien u fieragħ ma tistax twaqqfu.

SPETTATUR: Imma għalhekk: ridt ngħidilom – xtaqt nurihom x'qed jitilfu huma li huma ħielsa – huma li jistgħu!... Għaliex ma semgħunix huma – huma li huma ...ħielsa? *(Rasu taqa' fuq sidru bla ħajja.)*

PIERROT *(iħallilu rasu tintelaq mal-art bil-qajla l-qajla):* Jien... bħalek fittixt. U sibt biss id-dawl ta' qamar hemm fuq. U hu semagħni kull lejla – naf li semagħni... Imma għaliex ma wieġeb qatt – imqar darba?

Id-dawl naqas kważi għal kollox. Iz-żifna tal-maskri tieqaf.

PIERROT *(iqum bilwieqfa):* Imma jien ukoll ħati. Kien hemm żmien meta jien ukoll irqadt; twarrabt imkeffen fid-diqa tiegħi... u ma smajtekx. Jien ukoll ħati.

Bil-mod il-mod il-kummidjanti l-oħrajn jersqu lejh beżgħanin.

ARLEKKINU: Imma s'inhu jiġri hawn, Pierrot hi? Ejja, ejja ersaq minn hemm ma tmurs tqajmu lis-sinjur. Ħallih.

PIERROT: Dak ma jqumx iżjed. Dak mejjet.

PANTALONE: Eh! Mejjet!

KAPTAN: X'inhu jgħid dan l-ibleh?!

PULĊINELLA: Żgur ma jistax ikun! Impossibbli!

PANTALONE: ...Din kummiedja, mhux traġedja! Nirraġunaw ftit, santapaċenzja! Fil-kummiedji m'hawnx delitti, mejtin u x'naf jien. *Ergo* – dan ma jistax ikun li hu mejjet. *Ergo* – la mhux mejjet – bilfors ħaj!

KAPTAN: Qed jagħmel tabirruħu li hu mejjet!

PANTALONE: Irid jiġbdilna saqajna, dak kollox! U ġaladarba huwa fatt inkonfutabbli li l-mejtin ma jiġbdux saqajn – *ergo* u doppja *ergo* – dan mhux mejjet! *Quod erat distruggendum!*

PIERROT: Mejjet. Ipprova jurikom x'jeħtieġ isir – ipprova jitlobkom tifhmuh – u qtiltuh!

PULĊINELLA: Qtilnieh! L-ewwel mejjet, issa qtilnieh! *(Jaħtaf lil PIERROT minn sidru; jheżżu.)* Isma' int, paljaċċu! Ma smajtux lil Sor Pantalon jispjegalek bil-luċidezza kollha u saħansitra jiċċaralek bl-akbar loġika u paċenzja li dak mhux mejjet, eh?

KAPTAN: ...Li ħadd ma qatlu?!

ARLEKKINU: Ininni, miskin; ininni qiegħed! Ssss! Bil-mod l-aħwa, ma nqajjmuhs, tafus. Ħarsu; jidher tant ħieni, tant ħiemed rieqed hemm. Ejjew; ħalluh miskin. Saflaħħar sab il-pasi.

PIERROT: Issa forsi iva, saflaħħar...

COLOMBINA: Ħallih rieqed mela, Pierrot. Ejja – ejja nħalluh jistrieħ. *(Tibda tmexxi lil PIERROT minn ħdejn L-ISPETTATUR.)* Int ukoll jeħtieġ tistrieħ, Pierrot. Ejja.

PANTALONE: Hekk, bravi. Mur – mur ma' Colombina, Pierrot...

PIERROT *(għal waqt iħallihom imexxuh, iżda dlonk jerġa' jinġibed lura):*Le! Ma nistax indawwar wiċċi għal darb'oħra! Dak mejjet! U aħna qtilnieh! Qtiltu int – u int – u int – u int ...u jien! Aħna qtilnieh!

PULĊINELLA: Iskot ja imbeċilli! Sikktuh!

PIERROT: Għaliex ma tridux tisimgħu imma?! Ammettu x'intom tassew! Ma jistax ikun li jien biss inħoss – li jien biss nixtieq naf u nifhem! Għiduli: ma tixtiequx intom ukoll li tifhmu l-għala, il-għala ta' dan kollu? Għala nistenbħu f'nofs dalma – għala norqdu bla tama – għala jien inħobb lil Coquette – għala Coquette tmut – għala nistennew Spettatur fil-baħħ ta' teatru – għala noqtluh? Għala nistaqsu għala?!

PANTALONE: Rieqed. Dak biss rieqed. Il-loġika...

KAPTAN: Hemm il-loġika! Il-loġika!

PULĊINELLA: Gustizzja!

PIERROT: ...Għala jien mhux bħalhom. Għala jien ... waħdi.

ARLEKKINU: Imsejken Pierrot. Reza' qed jibki. S'għamlulu miskin?

COLOMBINA: Tibkix, Pierrot. M'intix waħdek...

PIERROT: Le, ħalluni! Jiena waħdi! Jien biss bla maskra minnkom kollha! *(Itella' idejh ma' ħaddejh)* Jien biss. Forsi li kelli waħda... Li kont bħalkom... Imma le, m'iniex. Wiċċi tassew dan. Jien waħdi!! Qaċċtuha intom ukoll dik il-maskra! *(Jipprova jiggranfa*

ma' wiċċ PULĊINELLA.) Kunu waħedkom – bħali – u tkunu miegħi tassew! Waħedna lkoll flimkien! Qaċċtuha...!!

PULĊINELLA *(iżommlu idejh):*Le! Aħna le! Ma jaqblilniex! Taħt il-kruħa ta' dil-maskra talanqas hemm tama li wiċċna ma jistax ikun ikreh daqsha!

PANTALONE: Le – jeħtieġ tifhem! Hekk, b'dil-maskra, b'dal-kostum li xi darba xi ħadd tana u libbisna...

KAPTAN:.. .B'dal-kupjun għal dil-kummiedja...

ARLEKKINU: .. .Li xi darba xi ħadd kiteb għalina...

COLOMBINA: .. .Għalina, biex naħdmu u ngħixu...

PANTALONE: .. .Dil-kummiedja, bil-foħrija u l-gideb li fiha...

PULĊINELLA: .. .Il-qerq u l-għira...

COLOMBINA: ...L-imħabba!

PULĊINELLA: ...U l-mibegħda!

ARLEKKINU: Iz-zajt u z-zfin... U l-zuh!

KAPTAN: Dwelli – tixrid ta' demm u moħqrija!

PANTALONE: ...Li xi darba xi ħadd kiteb f dax-xenarju grottesk: hekk jeħtieġ li jkun. U aħna nwettquh – u ngħixu.

PIERROT: Tgħixu? Le. Kellu raġun hu mela! Intom biss Maskri! Maskri! Maskri! *(Jixlihom tliet darbiet u tliet darbiet jinxteħtu ma' l-art taħt l-akkuża.)* Imma jien ta' bla maskra – għala m'għandix naħdem il-parti li ħlomt jien b'dawn l-għajnejn – b'dan il-wiċċ?...

PULĊINELLA *(jitkaxkar qisu serp mal-art lejh):* Dak il-wiċċ? Trid tara dak il-wiċċ?...Ejja – ejja ħdejn l-għadira! *(Jaħtfu mill-għaksa ta' saqajh – iġebbdu)* Ejja! Ħares u ara wiċċek tassew jekk għandek il-ħila!

PIERROT: Ħarist kemm il-darba!...

PANTALONE *(jaħtfu mis-sieq l-oħra – ikaxkruħ lejn l-għadira):* U kull ma dejjem rajt kien biss id-dawl ta' qamar, jipnotizzak!

KAPTAN: Imma ħares issa – f'dal-waqt li wieqaf il-ħin – ħares! M'hemmx qamar aktar issa – ħares u ara!

COLOMBINA: Le, Pierrot! Il-lejla le, tħarisx!

PANTALONE jimbuttaha lura, issikkitha.

PIERROT, lanqas biss semagħha, iħares 'l isfel minn xifer l-għadira.

Jibqa' ssummat – ma jitħarrikx.

PULĊINELLA: Qed tara?

PIERROT *(kiebi):* Nara. Min qal li l-lejla m'hemmx qamar? Hemm qiegħed. U qalb dik iċ-ċappa bajda, bla ħajja, ġerha ħamra demm, u żewġ tebgħat suwed, fondi... Il-baħħ. U dak – dak...

PULĊINELLA: Huwa int!

PIERROT: Wiċċi.

PULĊINELLA: Wiċċek! Imma jekk inħarsu aħna jekk inħares jien u nara dil-kruħa, ngħid biss "Din maskra! Mhux wiċċi! Mhux jien!" U nisħet xortija u 'l min tagħni l-maskra! Imma dan mhux jien – mhux ħtija tiegħi!

PIERROT: Ta' min il-ħtija tiegħi allura! Jekk mhux tagħkom – ta' min? U min se jpatti – jekk jien nagħmel bħalkom allura? Min ipatti?

Id-dwal bdew jitbaxxew sew...

COLOMBINA: Tibżax, Pierrot. Issa hekk jew hekk, il-lejla wkoll għaddiet.

ARLEKKINU *(tkaxkar ħdejn L-ISPETTATUR – isib it-torċa):*Tassew; ħarsu. Il-bakketta mazika tilfet iz-zeher tagħha. Id-dawl bilkemm tnemnima...

PIERROT wieqaf ħdejn l-għadira, rasu mgħaddsa, ma jitħarrikx iżjed.

Il-Maskri l-oħrajn iserrpu mal-palk, jitkaxkru – għeja u skonfort generali, erwieħ mitlufa jfittxu xi kenn.

KAPTAN: Tard wisq. Imma allura ma lhaqna għamilna xejn il-lejla?

PANTALONE: Lanqas il-lejla?!

ARLEKKINU: Tard wisq. U d-daħka fuq fommi mietet diġà. U ċ-ċapċip tal-pubbliku... *(idejh ma' widintu – jissemma' – jirtgħod.)*... kessaħli demmi.

COLOMBINA *(tersaq lejn PIERROT):* Id-dwett ta' mħabba ma' Pierrot għamiltu jien waħdi – imma ħadd ma semagħni – lanqas Pierrot. U jiena u Pierrot... *(tgħannaq riġlejn PIERROT)* Għalxejn. Tard wisq. Ħarsu kif ħlejna l-ħin.

PANTALONE: Ħlejnieh ilkoll. U x'lejla kellha tkun il-lejla!... Il-lejla kien imissni nagħmel il-parti tax-xħiħ. U meta jisirquli ġidi, dak pandimonju li kont inqajjem, dak kaos!...

KAPTAN: U meta jien nisraq u naħrab ma' Colombina, dik xena romantika... Ġunġlila nagħmillhom qalbhom, kont! Kont niġi jien...

PULĊINELLA: Kont niġi jien!... l-Imħallef! Naqta' s-sentenzi, nixħet kulħadd il-ħabs, kastigi u eżilji, qtugħ l-irjus... Il-ħaqq!... Ħaqq il-ħaqq! Li kieku kont imħallef – Li kieku ħallejtuni!

PIERROT *(l-uniku wieħed bilwieqfa – siluwett f'xifer l-għadira):* U li kieku... kieku jien x'kont nagħmel?... Għajr dak li xorta fadalli nagħmel.

PANTALONE *(mitluq imgezzez fil-gozz kostumi li ħareġ minnhom fil-bidu tad-dramm):* Wieħed jistenbaħ, jaħseb li għandu att sħiħ quddiemu, talanqas, u bla ma jaf kif jinżel is-siparju. U għad fadal tant li wieħed seta' jagħmel kieku....

KAPTAN *(idaħħal ix-xabla fl-għant):* Sadid biss. Tittiekel u titmermer, ma tagħmel xejn u ssibek bla saħħa wara biss ftit hin.

PANTALONE: Ħallejna l-ħin jinsteraq. X'tista' tagħmel il-Ġustizzja issa?

PULĊINELLA: Xejn. Imma li kieku! Li kieku!..

PIERROT: Aħjar, m'hawnx dawl ta' qamar il-lejla, talanqas... Aħjar...

Ineħħi l-beritta bajda minn rasu u jħoll il-ġagaga. Jgħatti biha lil COLOMBINA u jersaq sew f'xifer l-għadira.

PULĊINELLA *(rasu mgħaddsa fuq sidru – serduk qed jibda jongħos):* Li kieku.. li kieku...

COLOMBINA *(titniegħes ukoll):* Pierrot, fejn int? Ejja ħdejja, Pierrot... Għada... Pierrot...

PANTALONE: Il-maskra... hawn. U l-bastun, hawn... Talanqas. U għada – la jisbaħ – jekk jisbaħ – hawn ikunu. Nittama.

PULĊINELLA *(l-għaxwa tal-mewt – jidden):* Kukkurukuu! LI KIEKU! ...Kuuuu! Kuuu!...

Dlam ċappa.

Pawsa.

Imbagħad, boss ta' xi ħaġa tqila taqa' fl-ilma.

Jerġa' s-skiet.

ARLEKKINU, imgezzez għall-kenn taħt il-karru jixgħel u jdawwar it-torċa lejn l-għadira.

PIERROT ma jidhirx iżjed.

ARLEKKINU *(jixgħel id-dawl madwar il-palk):* Ma fadal sejn isjed. Ħadd. Rezgħet il-kesha u għadni bil-zuh. Imma għalies nistembaħ u norqod dejjem bil-zuħ? Kollos spizza. Ħlief din.. *(it-torċa)* U hi ukoll waslet bies... *(Dawl fuq L-ISPETTATUR)* Miskin. Raqad hekk kmieni... Kien jieħu gost tant kieku baqa' jara l-kummiedja tagħna... *(Jitniegħed)* Il-kummiedja... sbejħa... tagħna. Ħasra.. li... ma... rahies.

Tintefa' t-torċa. Dlam ċappa.

Żomm għal bosta sekondi... Sakemm forsi

SPETTATUR: Hawn m'hawn ħadd?...

Minn hawn 'il quddiem, il-kummiedja tista' tkompli mill-bidu.

Jew, fejn, meta u jekk trid...

SIPARJU